

АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Одним з ключових елементів економічної системи виступає ринок праці, динаміка розвитку якого напряму впливає на соціальні показники розвитку населення та витратне навантаження на підприємницьких структур, їх можливості до підтримки стабільного функціонування. В умовах воєнного стану актуальності набуває проблематика аналізу кон'юнктурних змін ринку праці під впливом активних процесів інтелектуальної та гуманітарної релокації персоналу, мобілізаційних процесів, тимчасової окупації окремих регіонів, загибелі значної кількості населення.

Війна в Україні призвела до значних змін на ринку праці. Попит на робочу силу в Україні також знизився. Причинами цього стали неможливість працювати у зоні бойових дій, окупованих територіях. Згідно з опитуванням на сайті Work.ua приблизно 30% підприємців призупинили повністю або частково свою роботу. Ще 10 % евакуювалися, а інші надалі працюють. Тобто більшість компаній продовжують працювати, але багато хто скоротив штат або перемістив виробництво у безпечні регіони.

Багато людей втратили роботу, а багато хто виїхав за кордон, що призвело до втрати професійних кадрів. За даними Міжнародної організації праці (МОП) близько 4,8 млн робочих місць втрачено з початку повномасштабного вторгнення [1]. Також прогнозують збільшення цієї кількості, якщо ситуація загострюватиметься. Проте кількість зареєстрованих безробітних в Україні невелика, але реальна кількість безробітних, за підрахунками Мінекономіки, становить від 2,6 млн осіб. В Україні є досить поширеною тіньова зайнятість, а під час війни її рівень, закономірно зріс, про що свідчать дані Державної служби статистики, зокрема, до 24 лютого 2022 р. кількість неформально зайнятого населення становила 3 млн осіб. [2] Відповідно це ускладнює оцінити належним чином рівень безробіття.

Аналізуючи стан усього ринку праці в Україні, зауважимо, що найстабільніша ситуація наразі в західних та центральних областях України. За даними кадрового порталу grc.ua, на Західну Україну припадає третина всіх актуальних вакансій. Серед регіонів Західної України найбільше вакансій у Львівській області (13,2%). Це пов'язано з тим, що Львівщина ще до війни була одним із найбільш розвинених регіонів України. На другому місці за кількістю вакансій Івано-Франківська область (4,3%), на третьому – Закарпатська область (2,9%).

Принагідно зазначимо, що війна чинить деструктивний вплив на рівень інвестиційної привабливості. Внаслідок зменшення інвестицій та обмеженості вітчизняними ресурсами капіталу темпи економічного зростання характеризуються сповільненням. Після війни ринок праці очікувано перебуватиме у дисбалансі, оскільки попит на робочі місця буде нижчим за пропозицію. Роботодавці будуть готові до скорочення заробітної плати, а працівники – до зниження вимог до умов праці. У даному контексті, актуальним є формування превентивних рішень щодо обмеження впливу відповідних негативних процесів. На сьогоднішній день, урядом реалізуються проекти, які скеровані на покращення ситуації на ринку праці. Одним з них є програма “Власна справа”, яка націлена на розвиток та підтримку малого бізнесу в Україні. Програма передбачає надання мікрогрантів, сумою від 50 до 150 тис. грн.

Отже, можна стверджувати, що війна в Україні призвела до значних змін на ринку праці, у вигляді істотного скорочення попиту на робочу силу, розширення неформальної зайнятості та тінізації ринку праці, поглибленню регіональних диспропорцій сфери зайнятості.

Перелік посилань:

1. Ринок праці під час війни: чи є у українців шанси знайти собі нову роботу *Державний центр зайнятості*. URL: <https://www.dcz.gov.ua/publikaciya/rynok-praci-pid-chas-viyny-chy-ye-u-ukrayinciv-shansy-znayty-sobi-novu-robotu> (дата звернення: 13.11.2023).

2. Безробіття в Україні в період повномасштабної війни. *Національний інститут стратегічних досліджень*. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/bezrobittya-v-ukrayini-v-period-povnomasshtabnoyi-viyny> (дата звернення: 13.11.2023).